

Ekonomické a právne podmienky pre malé a stredné podnikanie v Slovenskej republike.¹

Karolína ČERVENÁ

Úvod

Európske aj ekonomicky vyspelé zámorské štáty uplatňujú politiku podpory malého a stredného podnikania. Táto politika však v žiadnom prípade neobmedzuje trhový mechanizmus hospodárstva. Vplyv štátnych orgánov sa tu prejavuje hlavne ako koordinačný, podporný a stabilizačný prvok. Prejavom takéhoto vplyvu štátu je vytváranie takého podnikateľského prostredia, ktoré trvale umožňuje vznik a stimuláciu malých a stredných podnikateľských subjektov. V transformujúcich sa európskych štátoch má však prítomnosť štátnej politiky malého a stredného podnikania špecifický charakter - súvisiaci s riadnym prechodom na trhovou ekonomiku a zapájaním sa do svetového trhu. Počas transformačného procesu malé a stredné podnikanie v SR sa postupne čoraz viac podieľa na vývoji makroekonomických ukazovateľov. Malé a stredné podnikanie je tu definované ako významný faktor hospodárskeho rozvoja a z hľadiska rozvoja demokracie ako stabilizujúci prvok.

Cieľom príspevku je stručne charakterizovať (podľa vybraných kritérií - právne a ekonomické podmienky) podnikateľské prostredie v Slovenskej republike z pohľadu podnikania malých a stredných podnikateľských subjektov.

1. Analýza stavu podnikateľského prostredia SR vo vzťahu k malým a stredným podnikateľským subjektom

Úloha štátu na vypracovaní politiky malého a stredného podnikania je motivovaná niekoľkými skutočnosťami:

- zmenou v ekonomike, ktorá je vyvolaná transformáciou hospodárstva a potrebou rýchleho prispôsobenia sa pokroku vo vývoji a výskume,
- potrebou zvýšenia a udržania zamestnanosti,
- efektívnosťou a konkurencieschopnosťou niektorých odvetví (skupín podnikov).

Politika podpory malého a stredného podnikania v Slovenskej republike by mala byť základom pri aproximácii a harmonizácii podnikateľského prostredia v SR s podnikateľským prostredím v EÚ ako aj v ostatných hospodársky vyspelých krajinách.

Základnou podmienkou rozvoja malého a stredného podnikania je existencia vhodného podnikateľského prostredia, ktoré stimuluje podnikateľskú činnosť, vytvára primerané podmienky na prijímanie podnikateľských rozhodnutí.

¹ Tento príspevok je čiastkovým výstupom riešenia grantovej úlohy VEGA 1/4612/07

Formovanie podnikateľského prostredia v SR prebiehalo od roku 1989 postupne a bolo výrazne ovplyvnené aj vznikom samostatnej Slovenskej republiky. Môžeme konštatovať, že primerané prostredie pre vznik a rozvoj malého a stredného podnikania bolo vytvorené promptne a umožnilo vstup subjektov malého a stredného podnikania definovaných v základných normách do procesu transformácie nášho hospodárstva. Hlavným cieľom politiky podpory malého a stredného podnikania je vytvorenie priaznivých podmienok na zakladanie a rozvoj malého a stredného podnikania prostredníctvom prijímania opatrení v dvoch rovinách:

- všeobecným zlepšovaním podnikateľského prostredia,
- opatreniami a nástrojmi na odstránenie prekážok brániacich vzniku a rozvoju malých a stredných podnikov.

Ďalšími, ale nemenej významnými cieľmi sú rast počtu subjektov malého a stredného podnikania, zvýšenie podielu malého a stredného podnikania na tvorbe DPH v ekonomike SR, vytváranie nových pracovných miest a zvýšenie exportu. Na dosiahnutie týchto cieľov je potrebné zabezpečiť zlepšenie legislatívneho prostredia:

- harmonizácia slovenskej legislatívy s legislatívou krajín Európskej únie,
- vytvorenie priaznivejších podmienok na vznik a rozvoj malého a stredného podnikania a z toho sa odvíjajúcich prínosov,
- zvýšenie stability domáceho trhového prostredia,
- pozitívny vplyv na účasť zahraničných podnikateľských subjektov v projektoch slovenských malých a stredných podnikov,
- zníženie administratívnej náročnosti podnikania,
- zlepšenie možnosti medzinárodnej spolupráce,
- zrýchlenie rozvoja malého a stredného podnikania s potenciálom rastu,
- zlepšenie životaschopnosti malého a stredného podnikania.

1.1. Právny stav

Právna úprava pre podnikanie v Slovenskej republike vychádza z Listiny základných práv a slobôd, kde je zakotvené právo občana podnikat' a prevádzať inú hospodársku činnosť a tiež právo vlastníť majetok. Právne predpisy môžeme členiť z rôznych hľadísk. Je užitočné ich rozdeliť na:

- súkromnoprávne² a
- verejnoprávne³.

²Súkromnoprávna úprava znamená, že právnej ochrany a nápravy sa musí domáhať poškodený sám, najmä súdnou cestou. Poškodený je rovnou stranou súdneho sporu, od jeho aktivít či pasivity (zabezpečení dôkazov) do značnej miery závisí výsledok súdneho sporu. Pre súkromné právo je typický individuálny, súkromný záujem konkrétneho subjektu a následná ochrana, spočívajúca v náhrade škody a pod. Charakter súkromnoprávny majú spory vyplývajúce z občianskoprávných či obchodno-právných vzťahov.

S ohľadom na rozsah použitých právnych predpisov, s vedomím určitej nepresnosti, ich môžeme rozdeliť na predpisy *univerzálneho charakteru* – vzťahujú sa na väčšinu podnikateľských subjektov. Do tejto skupiny možno zaradiť Obchodný či Občiansky zákonník alebo Zákonník práce. Na druhej strane existujú predpisy, ktoré sú natoľko špecifické, že pokrývajú iba úzky segment podnikateľských aktivít. Do druhej skupiny možno zaradiť napr. právny predpis o povinnom poistení súkromných zdravotníckych zariadení.

Konkrétna právna úprava podnikania v Slovenskej republike je podmienená predovšetkým Obchodným zákonníkom⁴, Živnostenským zákonom⁵, poprípade ďalšími zákonmi, ktoré upravujú podmienky pre podnikanie v činnostiach vylúčených z pôsobnosti živnostenského zákona. Významné sú aj ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje napríklad majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb alebo združenia fyzických osôb. Podstatné sú aj právne predpisy upravujúce problematiku účtovníctva, daní a ostatných odvodov, ochrany spotrebiteľov, bezpečnosti práce.

1.2. Ekonomické podmienky

Priaznivé podnikateľské prostredie je základným predpokladom dlhodobej konkurencieschopnosti a rastu každej trhovej ekonomiky. Je to prostredie, v ktorom štát podporuje a chráni hospodársku súťaž, vytvára pre ňu jasné a stabilné

³ *Verejnoprávna úprava* je realizovaná orgánmi verejnej správy a ochrana má obecný charakter. Neexistuje tu nárok na prevedenie ochrany a individuálne poškodený sa touto cestou nemôže dovoliavať nápravy spôsobenej ujmy. Nástroje verejnoprávnej ochrany (v porovnaní s prejednávaním sporov a súdov sú oveľa rýchlejšie) môžu mať charakter predbežnej ochrany - zákaz predaja, odobratie živnostenského oprávnenia a podobne i následnej ochrany – postih (pokuta) za priestupok alebo iný delikt. Verejnoprávny charakter majú zákony na ochranu spotrebiteľa, o technických požiadavkách na výrobky a pod.

⁴ *Obchodný zákonník* je legislatívny predpis upravujúci postavenie podnikateľov, právne formy podnikania, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním. Definuje pojmy podnikanie, podnikateľ, podnik, obchodný majetok, obchodná firma, obchodné tajomstvo, hospodárska súťaž, účtovníctvo pre podnikateľov, formy podnikania a iné. Upravuje označovanie obchodných listín, výšku povinného základného kapitálu, zápis do obchodného registra, nekalé súťažné jednanie, druhy obchodných spoločností a podmienky pre ich vznik a prevádzku a iné.

⁵ *Živnostenský zákon* sa zameriava na vzťahy medzi štátom a podnikateľskými subjektami prevádzajúcimi svoju činnosť na základe živnostenského oprávnenia. Stanovenie základných rovnoprávných podmienok na prevádzanie živnosti ako pre samostatných živnostníkov, tak aj veľkých podnikov alebo zahraničných subjektov. Vymedzuje pojem živnosť, stanovuje všeobecné a špecifické podmienky pre získanie živnostenského oprávnenia. Taxatívne vymenováva činnosti, ktoré nie sú živnosťami. Upravuje podnikanie cudzincov, prekážky pri prevádzaní živnosti, činnosť zodpovedného zástupcu, prevádzky a ich náležitosti, živnostenskú kontrolu a prípadné sankcie za porušovanie zákona a pod.

pravidlá, efektívne zabezpečuje ich dodržiavanie všetkými účastníkmi trhu a zároveň minimalizuje administratívne prekážky a požiadavky smerom k podnikateľom.

V posledných rokoch vláda Slovenskej republiky nepochybne zlepšila fungovanie podnikateľského prostredia v mnohých oblastiach ovplyvňujúcich podnikanie. Medzi skutočne progresívne kroky jednoznačne patrí **daňová reforma**, ktorá priniesla zosúladenie sadzby dane z príjmu fyzických a právnických osôb – a začatie zdaňovania rovnakých činností jednotnou sadzbou dane bez ohľadu na právnu formu podnikania - a súčasne jej markantné zníženie (u fyzických osôb z úrovne 38% na 19%); uľahčenie registrácie podnikateľov v zmysle prístupu do obchodného registra, t. j. skrátenie lehoty zápisu do obchodného registra a zavedenie exaktnej lehoty zápisu (5 pracovných dní); či zavedenie flexibilnej pracovno-právnej legislatívy.

Nadalej však samozrejme existujú problematické miesta – napríklad dlhodobá prezentované vysoké odvodové zaťaženie, relatívne vysoký počet procedúr potrebných pre začatie podnikania, s tým spojený problém individuálnych (separátnych) štátnych registrov uchovávajúcich údaje o podnikateľoch, relatívne vysoký minimálny objem kapitálu potrebného pre začatie podnikania, dlhoročný problém komplikovanej a rýchlo sa meniacej legislatívy, absencia hodnotenia dopadov regulácií na podnikateľské prostredie, nefunkčnosť súdov, či korupcia. Všetky uvedené negatíva zbytočne zaťažujú výkon podnikania ako takého a deformujú slobodu podnikania. Na druhej strane je treba povedať, že bariéry podnikania nie sú len špecifikum Slovenska. Podobné problémy musia riešiť takmer všetky krajiny Európskej únie či Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

O súčasnej kvalite podnikateľského prostredia, redukcii bariér vytváraných štátom pre reguláciu podnikania a význame uskutočňovaných reforiem hovorilo podľa správy Ministerstva hospodárstva o “stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike” hodnotenie Svetovej Banky prezentované v publikácii *Doing Business in 2005 – Removing Obstacles to Growth*. Svetová banka radí Slovenskú republiku medzi 20 krajín s najlepším podnikateľským prostredím na svete. Pozíciu lídra vo vytváraní optimálneho podnikateľského prostredia dosiahol Nový Zéland, v prvej päťke sa nenachádza žiadna z krajín Európskej únie, v top 10 len Veľká Británia (7) a Švédsko (9).

Svetová banka súčasne označila Slovensko za lídra spomedzi desiatych *najreformnejších krajín* vo vzťahu ku tvorbe vhodného podnikateľského prostredia - vzhľadom na zavedenie flexibilného pracovného času, uľahčenie prijímania zamestnancov do prvého zamestnania, skrátenie času potrebného na začatie podnikania atď.. Tento úspech sa podarilo dosiahnuť vďaka *redukcii, resp. regulácií bariér* a vďaka uľahčeniu podmienok pre podnikanie v oblastiach: začatie podnikania, zamestnávanie a rozviazanie pracovného pomeru, vymáhateľnosť plnenia zmlúv a získanie úveru.

Rebríček krajín s najlepším podnikateľským prostredím je zostavený z priemeru hodnotenia v siedmych oblastiach vzťahujúcich sa k regulácii

podnikateľského prostredia a ochrany vlastníckych práv: a) začatie podnikania, b) zamestnanie a prepustenie zamestnancov, c) registrácia majetku, d) získanie úveru, d) ochrana investorov, f) vymáhateľnosť zmlúv, g) ukončenie podnikania.

Téma odstraňovania *administratívnych bariér*, či bariér a regulácií limitujúcich podnikateľské prostredie všeobecne, je už niekoľko rokov súčasťou politickej agendy väčšiny krajín Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a v súčasnosti aj prioritou Európskej únie v rámci (novej) Lisabonskej stratégie. Za lídrov v odstraňovaní bariér v rámci európskej 27-ky sú považované štáty Dánsko a Holandsko, krajiny s rozsiahlymi skúsenosťami v meraní administratívnych nákladov (bariér) pre podnikateľov. Okrem samotnej Lisabonskej stratégie existuje aj mnoho individuálnych aktivít.⁶ V roku 2005 sa k týmto iniciatívam pripojila aj Slovenská republika prostredníctvom dokumentu *Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 - Národná lisabonská stratégia* -dokument prezentuje štyri prioritné rozvojové oblasti záujmu vlády, medzi ktoré patrí aj podnikateľské prostredie.

Hlavné priority v oblasti podnikateľského prostredia sú pritom nasledovné:

- vysoká vymáhateľnosť práva,
- verejné inštitúcie ako partner a nie bremeno,
- efektívny prístup ku kapitálovému trhu pre všetky podniky,
- kvalitná fyzická infraštruktúra a služby v sieťových odvetviach.

Administratívne bariéry podnikania sú dynamicky sa vyvíjajúcim faktorom závislým od jednotlivých právnych noriem upravujúcich podmienky pre podnikanie. Táto kapitola prezentuje najvýznamnejšie zmeny v legislatívnom rámci podnikateľského prostredia v SR počas uplynulých rokov. V rozhodnutiach vlády získavajú stále vyššiu prioritu opatrenia strategického charakteru (napr. Národná lisabonská stratégia, Projekt Minerva) a opatrenia smerujúce k zjednodušeniu legislatívneho rámca dotýkajúceho sa podnikania (napr. zjednodušenie daňovej legislatívy, všeobecný trend k odstraňovaniu a automatizácii licenčných procesov a pod.). Na druhej strane, stále vyššiu úlohu zohrávajú normy Európskej únie, o ktorých procese prípravy jednak slovenská podnikateľská verejnosť nie je dostatočne informovaná, a ktorých znenie môže i slovenská vláda ovplyvniť len v obmedzenej miere. Do skupiny bariér nesporne patria *dane a odvody*, ktoré sa vyznačujú vyvolaním najvyšších nákladov, ktoré musia podnikatelia znášať v rámci regulácie podnikateľského prostredia. Mnohé predošlé štúdie a správy o podnikateľskom prostredí prezentovali predošlé daňové zaťaženia ako jednu z hlavných bariér podnikania, resp. rozvoja podnikania na Slovensku.

V období 2002-2005 v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR pristúpilo Ministerstvo financií SR k dramatickej *reforme daňového systému*. Hlavná časť reformy - zavedenie tzv. rovnej dane v zmysle zjednotenia sadzieb

⁶ Napr. akčný plán švédskej vlády, obsahujúci 300 opatrení pre zlepšenie podnikateľského prostredia z pohľadu eliminácie bariér.

daní z příjmov fyzických a právnických osôb na úrovni 19% - bola prijatá na konci roka 2003 a účinná od 1. januára roku 2004.

V marci 2005 teda väčšina osôb i podnikateľských subjektov po prvýkrát podávala daňové priznania, v ktorých bol ich základ dane zdaňovaný novými sadzbami. Zmeny v oblasti daní z príjmov boli sprevádzané i zjednotením sadzby dane z pridanej hodnoty na úrovni 19 %, čím došlo k zníženiu tejto sadzby a k zrušeniu zníženej 14 %-nej sadzby DPH na vybrané tovary a služby. Súčasne došlo i k zmenám v ostatných daňových zákonoch upravujúcich spotrebné dane, miestne dane, a niektoré ostatné dane.

Výrazne pozitívny vplyv na podnikateľský sektor malo zrušenie *dane z dividend*. K tomuto kroku pristúpila Vláda Slovenskej republiky jednak s cieľom odstrániť dvojité zdaňovanie (ako prvý je zdanený zisk a následne opäť jeho vyplatenie), a jednak s cieľom stimulovať podnikateľské aktivity a podmienky pre podnikanie. Podľa údajov MF SR má dnes Slovensko vďaka odstráneniu dane z dividend jednu z najnižších efektívnych mier zdanenia kapitálu z krajín Organizácie pre hospodársky rozvoj a spoluprácu.

Významným krokom pre celkové podnikateľské prostredie na Slovensku bolo *zjednodušenie daňovej legislatívy*. V rámci daňovej reformy došlo k odstráneniu viac ako 80 % rôznych výnimiek zo zákona o daniach z príjmov. Tým by sa mali dlhodobo znížiť i transakčné náklady a administratívna záťaž pre podnikateľské subjekty z hľadiska napĺňania ich daňových povinností.

Na celkovú výšku daňového a odvodového zaťaženia na Slovensku je možné sa pozeráť prostredníctvom dvoch základných jednoduchých optík : makroekonomickou (z hľadiska podielu daní a odvodov na hrubom domácom produkte), a mikroekonomickou (z hľadiska podielu daní a odvodov na príjmoch zamestnancov).

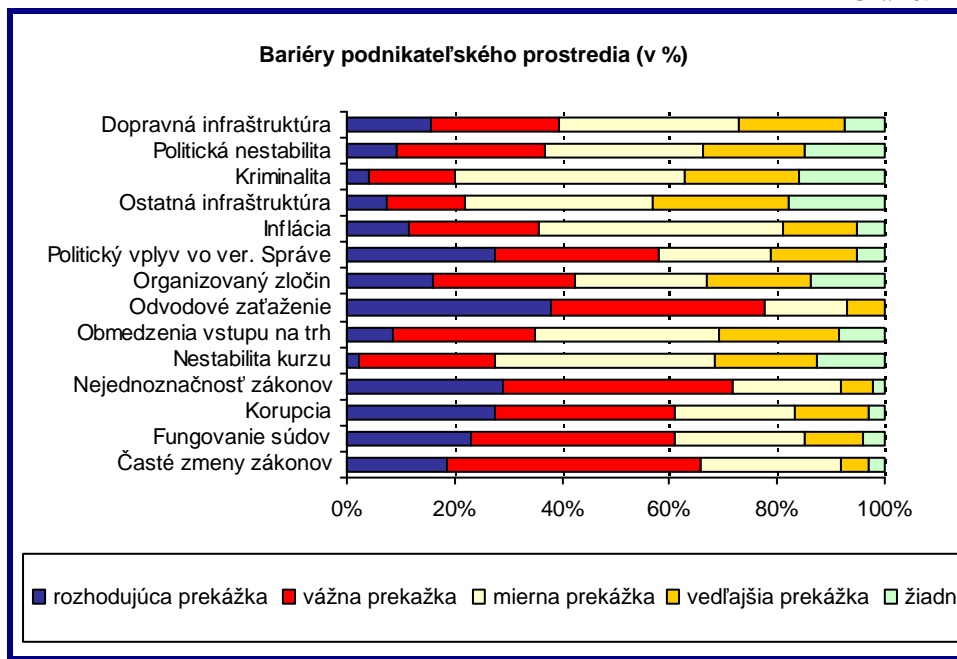
Kým v roku 2002 prieskumy radili daňové zaťaženie a neprehľadnosť daňových zákonov na popredné priečky obmedzení podnikania, dnes sa z makroekonomického pohľadu a v rámci medzinárodného porovnania Slovensko radí medzi štáty s najnižším daňovým zaťažením podnikania. Na daniach a povinných poistných odvodoch štát vyberá sumu rovnú približne 30 % celkového vytvoreného ročného hrubého domáceho produktu. Modely Ministerstva financií SR pritom predpokladajú, že sa tento pomer bude na mierne nižšej úrovni pohybovať i v budúcnosti. Z hľadiska medzinárodného porovnania sa tak Slovensko radí medzi tri členské štáty európskej 27-ky s najnižším celkovým daňovým a odvodovým zaťažením, po Lotyšsku a Litve. Na opačnej strane spektra sa nachádzajú Švédsko (51 % HDP) a Dánsko (49 % HDP). Pohľad na výšku celkového daňového a odvodového zaťaženia je však odlišný z perspektívy zamestnanca a mzdových nákladov. Najmä kvôli vysokému podielu povinných poistných odvodov tvorí skutočný čistý príjem bezdetného zamestnanca s priemernou mzdou iba menej ako polovicu jeho celkových mzdových nákladov.

Odvodové zaťaženie – na rozdiel od daňového - neprešlo v Slovenskej republike doteraz zásadnou zmenou. Jeho výška je podľa štúdie spoločnosti Ernst

and Young druhá najvyššia v krajinách Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. Na potrebu zásadných zmien v tejto oblasti upozorňujú nielen domáci podnikatelia a ich organizácie, ale v priebehu posledného roka dokonca i Svetová banka.

Slovenským pracujúcim a ich zamestnávateľom dnes do mzdových nákladov vstupuje niekoľko druhov poistných odvodov, niektoré z nich však majú skôr charakter daní (napr. zdravotné poistenie). Z hľadiska podnikateľských organizácií sa práve vysoké odvodové zaťaženie prejavuje ako najzásadnejší problém, podnikateľmi vnímaný najcitlivejšie.

Podľa rovnakého prieskumu sa prejavuje i závislosť medzi pomalým tempom znižovania nezamestnanosti na Slovensku a vysokým odvodovým zaťažením. Všeobecná zhoda však panuje v názore na to, že systém odvodov na Slovensku je jednou z najväčších bariér podnikania i napriek tomu, že odvodové zaťaženie prešlo v SR zásadnou zmenou a komplexnou reformou. Pre zníženie odvodového zaťaženia boli vytvorené počas uplynulých rokov zásadné predpoklady, ktorých efekt sa bude v budúcnosti prejavovať práve v možnosti plynulého znižovania odvodového zaťaženia. Komplexne boli reformované systémy nemocenského poistenia, poistenia v zamestnanosti, invalidného poistenia a starobného poistenia zavedením prvku kapitalizácie na osobných dôchodkových účtoch občanov. Zvyšovanie zákonného dôchodkového veku tempom, ktoré je najrýchlejšie v Európskej únii, sprísnenie podmienok nároku na invalidné dôchodky a zavedenie motivácii pre zotrvanie v pracovnom procese so súčasným odkladom poberania dôchodku sú niektoré z najvýznamnejších opatrení, ktoré v strednodobom horizonte umožnia výraznejšie znižovanie odvodového zaťaženia.

Zdroj: Prieskum malého a stredného podnikania pre Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, november 2005

Záver

Slovensko bolo a je dlhodobo označované za krajinu, v ktorej sa darí korupcii, o čom svedčí napríklad aj zaradenie Slovenska na 49. miesto v rebríčku indexu verejných inštitúcií. Nesporne treba uznať, že vláda aktívne koná v boji proti korupcii - čo znamenalo aj medziročný posun o dve priečky. Opatrenia vlády sú ako administratívneho charakteru - založenie odboru boja proti korupcii, založenie a sprevádzkovanie špeciálneho súdu, tak aj legislatívneho - novela katastrálneho zákona, príprava zákona o udeľovaní povolení na dovoz a vývoz tovaru, návrh zákona o lobingu, novela Trestného poriadku, zákon o obchodnom registri a pod.

Za ďalší problém spojený s kvalitou podnikateľského prostredia a stavom verejných inštitúcií je permanentne označovaná vymáhateľnosť zmlúv (práva) a funkčnosť súdnictva. Prístup ku kapitálu tvorí jednu z najvýznamnejších bariér rozvoja podnikania a hlavne malého a stredného podnikania. V posledných rokoch došlo v oblasti prístupu k úverom k určitému zlepšeniu, najmä vplyvom vývoja na finančnom trhu (pokles úrokových sadzieb, vysoká likvidita), širšieho využívania

záložného práva a zostrujúcou sa konkurenciou v bankovej sfére a s tým súvisiacim zlepšovaním poskytovateľských služieb zo strany bánk. Situácia sa však príliš nezlepšuje v oblasti úverov pre mikropodnikateľov a začínajúcich podnikateľov. Absentuje ponuka dlhodobého kapitálu.

Makroprostredie Slovenskej republiky sa zvládlo vďaka reformám. Dnes je tu najperspektívnejšie podnikateľské prostredie v Európe, ktoré sa stále zlepšuje, čo potvrdzujú rôzne prieskumy našich ale aj renomovaných medzinárodných inštitúcií. Máme najnižšie daňové a odvodové zaťaženie a dokážeme poskytovať kvalifikovanú pracovnú silu. V každom prípade je potrebné v regiónoch vytvoriť mikropodmienky, ktoré znamenajú konkrétny región, konkrétny priemyselný park, konkrétnu infraštruktúru, konkrétny kus pôdy. V rámci vlastného ekonomického hospodárskeho rozvoja je potrebné sa venovať dvom veciam: mikroprostrediu a perspektíve. Podľa výsledkov Indexu regionálneho podnikateľského prostredia sú najlepšie podmienky na podnikanie v Bratislave a ostatných okresoch Bratislavského kraja. Pod úspech Bratislavy sa jednoznačne podpísala najvyššia ekonomická aktívita na Slovensku a kvalitná infraštruktúra na podnikanie. Po okresoch Bratislavského kraja sa umiestnili ekonomické silné okresy, v ktorých sú zároveň sídla krajov: Trenčín, Trnava, Nitra a Žilina. Spoločným znakom týchto regiónov sú rýchlostné komunikácie a kvalitné a dostupné ľudské zdroje. Všetky spomenuté okresy disponujú kvalifikovanou pracovnou silou, priaznivou vzdelanostnou štruktúrou a v porovnaní s Bratislavou, nižšou cenou práce. Spodné priečky rebríčka Indexu regionálneho podnikateľského prostredia obsadili Žiar nad Hronom, Medzilaborce, Sobrance, Zlaté Moravce, Poltár, Bánovce nad Bebravou, Detva, Dolný Kubín a Sabinov. Hendikep v podobe nízkej ekonomickej aktivity a nedostatočnej infraštruktúry sa snažia niektoré okresy riešiť vytváraním priaznivých podmienok na podnikanie zo strany verejnej správy. Zaujímavým zistením bolo, že vysoká dostupnosť pracovnej sily a nízka cena práce vyvolané predovšetkým vysokou nezamestnanosťou nepriniesli týmto regiónom pozitívne hodnotenie ľudských zdrojov. Problém spočíva predovšetkým v nízkej kvalifikácii pracovnej sily. Zaostávanie za vyspelejšími regiónmi potvrdili aj štatistické ukazovatele týkajúce sa vzdelávania, keď podiel študentov k obyvateľom týchto regiónov patrí vo všeobecnosti k najnižším. Až v poslednej štvrtine rebríčka sa nachádza Prešovský kraj, nasleduje Banskobystrický kraj s Revúcou, Banskou Štiavnicou, Košický atď.

Kľúčové slová

podnikateľské prostredie, ekonomické podmienky, právne podmienky, malé a stredné podnikanie

Literatúra

1. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník
2. Podpora malého a stredného podnikania v Slovenskej republike 2006
<http://www.nadsme.proxia.sk/mediafiles//spriev06.pdf>
3. Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike
<http://www.economy.gov.sk/pk/2050-2005-001/ma.doc>
4. Štrukturálne fondy pre Slovensko
<http://www.nadsme.proxia.sk/mediafiles//spriev06.pdf>

Summary

This article deals with problems of development of business activities in Slovak republic. The content is dedicated to the analysis of business environment, legal and economic conditions of business and the support of small and middle business in Slovakia which is financed partly by state but also by the help of European Union via structural funds.

Adresa autora

Ing. Karolína Červená
Katedra finančného práva a daňového práva
Právnická fakulta v Košiciach
UPJŠ v Košiciach
Kováčska 26, 040 75 Košice
P.O.BOX A-75
Slovensko
Tel.: +0421(0)55 / 72-71-269
E-mail: karolina.cervena@upjs.sk